

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/194455,Komunikat-Oddzialowej-Komisja-Scigania-Zbrodni-przeciwko-Narodowi-Polskiemu-w-Rz.html>
29.04.2024, 12:47

Komunikat Oddziałowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie

Data publikacji 28.11.2023

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie – działając na zasadzie art. 131§ 2 k.p.k. – informuje, że postanowieniem z dnia 24 listopada 2023 roku na podstawie art. 22 § 1 kpk podjęła zawieszona śledztwo o sygnaturze S 117.2012.Zk pod nową sygnaturą S 270.2023.Zk w sprawie zbrodni komunistycznej stanowiącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości popełnionej w 1947 r. przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego a polegającej na przymusowym wysiedlaniu obywateli polskich narodowości ukraińskiej z południowo - wschodnich terenów Polski w wyniku decyzji organów państwa komunistycznego o przeprowadzeniu akcji „Wisła”, co stanowiło naruszenie prawa człowieka do samostanowienia oraz poważne prześladowanie tych osób z powodu ich przynależności do określonej grupy narodowościowej tj. o czyny z art. 286 § 1 oraz art. 251 kk z 1932 r. i art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 roku poz. 102) – wobec uznania, że długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, w postaci braku możliwości uzyskania dowodów z dokumentów przechowywanych na terenie Federacji Rosyjskiej i Ukrainy niezbędnych do uzupełnienia materiału dowodowego i merytorycznego zakończenia postępowania, jest nie do usunięcia z uwagi na trwający nieprzerwanie konflikt zbrojny pomiędzy w/w państwami, z brakiem realnego terminu na jego zakończenie.

Następnie postanowieniem z dnia 24 listopada 2023 r. Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie umorzyła śledztwo w sprawie zbrodni komunistycznej, będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości, popełnionej w okresie od co najmniej 20 lutego 1947 r. do co najmniej 31 lipca 1947 r. w Warszawie i innych miejscowościach na terenie kraju, przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego reprezentujących władze partyjno-państwowe różnego szczebla, w celu realizacji polityki państwa polegającej na zbudowaniu państwa jednolitego narodowościowo, a polegającej na przekroczeniu swoich uprawnień oraz działaniu na szkodę interesu publicznego i prywatnego, poprzez powtarzające się zamachy skierowane przeciwko ukraińskiej grupie narodowościowej, w szczególności poprzez:

- powzięcie postanowień o konieczności przeprowadzenia akcji przesiedleńczo-wysiedleńczej ludności stanowiącej bazę zaopatrzeniową, wywiadowczą i łącznikową Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA), celem poprawy bezpieczeństwa

państwa poprzez zlikwidowanie ukraińskich organizacji nacjonalistycznych działających w Polsce południowo-wschodniej, w tym na posiedzeniach Wojewódzkich Komitetów Bezpieczeństwa w Rzeszowie, w Lublinie, w Krakowie i w Katowicach w dniach: 20 lutego 1947 r. i 25 lutego 1947 r. oraz Państwowej Komisji Bezpieczeństwa w Warszawie w dniu 27 marca 1947 r.;

- a następnie wydanie na posiedzeniach Biura Politycznego Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej w Warszawie w dniach 29 marca 1947 r. i 16 kwietnia 1947 r. postanowień o akcji przesiedleńczo - wysiedleńczej ludności, terminie jej rozpoczęcia, zleceniu opracowania planów akcji oraz zwołaniu posiedzenia Prezydium Rady Ministrów celem podjęcia uchwały w tym zakresie;
- wydanie w dniu 2 kwietnia 1947 r. w Warszawie, przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Bezpieczeństwa Publicznego, rozkazu o przeprowadzeniu operacji na terenie powiatu leskiego i sanockiego, z datą 16 kwietnia 1947 r. przygotowanie przez Ministra Bezpieczeństwa Publicznego i Ministra Obrony Narodowej projektu organizacji akcji ewakuacyjnej z akcją zwalczania nacjonalistów ukraińskich, z datą 17 kwietnia 1947 r. wydanie w ramach Państwowej Komisji Bezpieczeństwa zarządzenia dla Grupy Operacyjnej „Wisła” o przeprowadzeniu w ścisłym współdziałaniu z Państwowym Urzędem Repatriacyjnym ewakuacji z rejonu Sanok - Przemyśl - Lubaczów - Lublin - Rzeszów - Gorlice wszystkich osób narodowości ukraińskiej z Łemkami włącznie oraz rodzin mieszanych polsko - ukraińskich na ziemi północno - zachodnie oraz o przeprowadzeniu całkowitej ewakuacji w południowo - wschodnim cyplu państwa na południowy wschód od Baligródu, dla realizacji „myśli przewodniej ofensywnego niszczenia band UPA”;
- wydanie w dniach 18 kwietnia 1947 r. do 22 kwietnia 1947 r. w Warszawie, przez Sztab Grupy Operacyjnej „Wisła” oraz Ministerstwo Obrony Narodowej rozkazów w zakresie stworzenia Grupy Operacyjnej „Wisła”, planów działania Grupy Operacyjnej „Wisła” w zakresie zniszczenia „faszystowskich band UPA” oraz pomocy Państwowemu Urzędowi Repatriacyjnemu w przesiedleniu/ewakuacji ludności, spraw organizacyjnych w trakcie akcji, wytycznych dla funkcjonariuszy biorących udział w akcji, oraz instrukcji dotyczących zasad przesiedlenia, wydanych dla dowódców konwojów transportu kolejowego, dla dowódców grupy wysiedlającej, dla komendanta pułkowego punktu zbornego, dla komendanta pułku załadowczego oraz dla żołnierzy;
- a w konsekwencji podjęcie w dniu 24 kwietnia 1947 r. w Warszawie na posiedzeniu Prezydium Rady Ministrów, uchwały „w związku z koniecznością dalszej normalizacji stosunków w Polsce w celu całkowitego zlikwidowania działalności band UPA” o przeprowadzeniu „akcji oczyszczania zagrożonego terenu i likwidacji band UPA” przez Ministerstwo Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministerstwem Bezpieczeństwa Publicznego oraz o przeprowadzeniu przez Państwowy Urząd Repatriacyjny akcji przesiedleńczej „ludności ukraińskiej i ludności zamieszkałej na terenach, gdzie działalność band

UPA może zagrażać ich życiu i mieniu”, a także wskazaniu w związku z tą akcją zadań dla innych resortów w tym dla Ministerstwa Administracji Publicznej, Ministerstwa Komunikacji, Ministerstwa Poczty i Telegrafów oraz Ministerstwa Skarbu;

- a następnie w Warszawie: z dniem 5 maja 1947 r. przez Ministra Obrony Narodowej wydanie dyrektywy o rozszerzeniu akcji na południowe rejony Lubelszczyzny oraz zachodnie granice województwa rzeszowskiego na południe od Jasła, Krosna i Gorlic; z dniem 11 czerwca 1947 r. przez dowództwo Grupy Operacyjnej „Wisła” wydanie rozkazu rozszerzającego akcję „ścigania band” i wysiedlania ludności na zachód powiatu nowotarskiego oraz na północ na powiaty tomaszowski i hrubieszowski; w dniu 17 lipca 1947 r. przez Ministerstwo Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego wydanie zarządzenia o rozwiązaniu Grupy Operacyjnej „Wisła” z dniem 31 lipca 1947 r., przy jednoczesnym „kontynuowaniu walki z bandytyzmem” pod rozkazami Wojewódzkich Komitetów Bezpieczeństwa oraz wysiedlaniu ludności wspierającej „bandy”;

przez co działano na szkodę interesu publicznego ludności polskiej narodowości ukraińskiej zamieszkującej tereny Polski południowo-wschodniej, poprzez godzenie w istnienie tej zbiorowości oraz interesu prywatnego osób przesiedlanych, poprzez naruszenie prawa tych osób do wolności i równości wobec prawa oraz wolności obrania sobie na obszarze państwa miejsca zamieszkania i pobytu oraz wolności przesiedlania się oraz poprzez naruszenie prawa międzynarodowego, co doprowadziło w okresie od dnia 28 kwietnia 1947 r. co najmniej do dnia 31 lipca 1947 r. do zmuszenia obywateli polskich narodowości polskiej i ukraińskiej, oraz łemkowskiej grupy etnicznej, a także rodzin mieszanych, w ilości co najmniej 138 tysięcy osób, zamieszkujących tereny Polski południowo - wschodniej, do zmiany ich zgodnego z prawem miejsca zamieszkania;

tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art. 118 a § 3 pkt 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102)

- wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Pokrzywdzonym przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia zażalenia na powyższe postanowienia do sądu właściwego do rozpoznania sprawy – Sądu Okręgowego w Warszawie Wydział Karny. W tym celu w terminie zawitym 7 dni od dnia ogłoszenia należy zwrócić się do Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie ul. Szopena 23, tel. (17) 86-73-001, o nadesłanie odpisu postanowienia. Wniesienie zażalenia po tym terminie jest bezskuteczne. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie.

**Naczelnik
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni**

**przeciwko Narodowi Polskiemu
w Rzeszowie
prokurator Artur Grabowski**